

MAL 2019 -vuorovaikutus- suunnitelma

luonnos 11.11.2017

MAL
2019

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL00520 Helsinki
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

Lisätietoja: Mette Granberg, 040 8211116
etunimi.sukunimi@hsl.fi

Copyright: Kartat, graafit, ja muut kuvat
Kansikuva: HSL / kuvaajan nimi
Taitto: Henkilön nimi (tarvittaessa)

Painopaikka
Helsinki 2017

Tiivistelmäsiivu

Julkaisija: HSL Helsingin seudun liikenne			
Tekijä: Mette Granberg			Päivämäärä 11.11.2017
Julkaisun nimi: MAL 2019 -vuorovaikutussuunnitelma			
Rahoittaja / Toimeksiantaja: Helsingin seudun liikenne HSL			
Tiivistelmä:			
Laaja ja toimiva vuorovaikutus on Helsingin seudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä käsittelevän MAL 2019 -suunnitelman onnistuneen valmistelun edellytys. Tämän vuorovaikutussuunnitelman tavoitteena on määritellä vuorovaikutuksen ja viestinnän tarpeet, toimintaperiaatteet ja keinot hankkeen eri vaiheissa. Suunnitelmaa tarkennetaan puolivuositain. Vuorovaikutuksen avulla pyritään vahvistamaan suunnitelmien asemaa seudullisessa päätöksenteossa. Vuorovaikutuksella tuetaan myös suunnitelman vaikutusten arvioinnin (SOVA) tavoitteita, joiden mukaan vaikutusten arvioinnin tulee edistää kansalaisten, yhteisöjen ja viranomaisten mahdollisuuksia osallistua suunnitteluun. Tavoitteena on viestinnän ja vuorovaikutuksen jatkuvuus ja avoimuus koko valmistelun ajan. Suunnitelman valmistelun alkamisesta ja luonnoksen valmistumisesta tiedotetaan laajasti. Tavoitteena on eri näkökulmien huomioiminen vuorovaikutuksessa sekä käyttäjälähtöinen, avoin ja ajantasainen tiedotus. MAL 2019 -suunnitelman pääkohderyhmät ovat MAL 2019:n valmisteluun osallistuvat, päätöksentekijät sekä seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen parissa työskentelevät virkamiehet. Muita kohderyhmiä ovat elinkeinoelämän ja järjestöjen edustajat, muut viranomaiset ja sidosryhmät, joita MAL kiinnostaa työn puolesta sekä kuntalaiset ja heitä edustavat järjestöt. Lisäksi suunnitelman lopputuloksen ja sen pohjalta solmittavan MAL-sopimuksen viestinnän näkökulmasta tärkeä kohderyhmä on eduskunta ja eri ministeriöt. Eri kohderyhmille on käytössä erilaisia keinoja. Vuorovaikutuksen ja viestinnän keinoina hyödynnetään esimerkiksi kokouksia, seminaareja, työpajoja ja muita tilaisuuksia, kyselyjä ja liikkumistutkimuksia, verkkosivuja, uutiskirjetä, sosiaalista mediaa ja lehtiartikkeleita. Myös pelillistämisen mahdollisuuksia on tarkoitus selvittää suunnitelman vuorovaikutuksen uutena keinona.			
Avainsanat: vuorovaikutus, viestintä, maankäyttö, asuminen, liikenne, viestintäsuunnitelma			
Sarjan nimi ja numero: HSL:n julkaisuja X/2016			
ISSN 1798-6176 (nid.)	ISBN (nid.)	Kieli: X	Sivuja: X
ISSN 1798-6184 (pdf)	ISBN (pdf)		

HSL Helsingin seudun liikenne, PL 100, 00077 HSL, puhelin (09) 4766 4444

Sammandragssida

Utgivare: HRT Helsingforsregionens trafik

Författare: X

Datum xx.xx.2014

Publikationens titel: X

Finansiär / Uppdragsgivare: X

Sammandrag:

x

Nyckelord: X

Publikationsseriens titel och nummer: HRT publikationer X/2014

ISSN 1798-6176 (häft.)

ISBN (häft.)

ISSN 1798-6184 (pdf)

ISBN (pdf)

Språk: X

Sidantal: X

Abstract page

Published by: HSL Helsinki Region Transport

Author: X

Date of publication xx.xx.2014

Title of publication: X

Financed by / Commissioned by: X

Abstract:

x

Keywords: X

Publication series title and number: HSL Publications X/2014

ISSN 1798-6176 (Print)

ISBN (Print)

Language: X

Pages: X

ISSN 1798-6184 (PDF)

ISBN (PDF)

HSL Helsinki Region Transport, PO Box 100, 00077 HSL, Tel.+358 9 4766 4444

Sisällysluettelo

1	MAL 2019 -suunnittelu ja vuorovaikutus	11
1.1	Lähtökohdat	11
1.2	MAL 2019:n tavoitteena on mahdollistaa seudun kestävä kasvu.....	11
1.3	Vuorovaikutuksella vaikuttavuutta	12
2	Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet, keinot ja toimintaperiaatteet	14
2.1	MAL 2019 -suunnittelun vaiheet ja niihin liittyvät vuorovaikutuksen toimintaperiaatteet	14
2.2	Pääkeinot	16
3	Kohderyhmäkohtaiset tavoitteet ja vuorovaikutuspolut.....	18
3.1	Kohderyhmät.....	18
3.2	MAL-valmisteluun osallistuvat.....	19
3.3	Kunnalliset päätöksentekijät	20
3.4	Seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen parissa työskentelevät asiantuntijat	21
3.5	Elinkeinoelämän edustajat	21
3.6	Muut viranomaiset ja sidosryhmät	22
3.7	Asukkaat	22
3.8	Eduskunta	23
3.9	Media	23
4	Osapuolet ja vastuut	23
4.1	MAL 2019 -suunnitteluyhteistyön organisointi	23
4.2	Vastuut.....	25
5	Vuorovaikutuksen ja viestinnän tueksi.....	26
5.1	Tavoitteet	26
5.2	Toimenpiteiden ajoitus, seuranta ja vastuut	27

Kuvaluettelo

Kuva 1. Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2019 -suunnittelualueeseen kuuluvat 14 kuntaa.	11
Kuva 2. Hahmotelma vuorovaikutuksesta eri sidosryhmien kanssa suunnittelun eri vaiheissa.	13
Kuva 3. Kokoro & Moin suunnittelema MAL-ilme. Vasemmalla MAL-logo, keskellä kaksi versiota raportin graafisesta kannesta ja oikealla valokuvallinen raportin kansi.	17
Kuva 4. MAL 2019 -vuorovaikutuksen kohderyhmät.	18
Kuva 5. MAL 2019 -suunnitelman päätöksenteko.	20
Kuva 6. Suunnitelman valmistelu-, ohjaus- ja päätöksentekoprosessi sekä -osapuolet.	25
Taulukko 1. MAL 2019 -suunnittelun vuorovaikutuksen ja viestinnän toimenpiteiden ajoitus.	27

Liiteluettelo

Liite 1: Tiivistelmä projektiviestinnästä	29
Liite 2: Vuorovaikutuksen ja viestinnän toimenpiteiden seurantataulukko	32

Sanasto

HLJ	Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma, joita on valmistunut vuosina 2011 ja 2015. HLJ on lakisääteinen suunnitelma, joka sisältyy MAL 2019:ään.
HLJ-toimikunta	Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ohjausryhmä, jossa on edustajat seudun kuntien ja valtion liikenne- ja ympäristöviranomaistahoilta sekä HSL:stä.
HSL	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä. HSL:n omistajakunnat vuonna 2017 ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava ja Sipoo. 1.1.2018 HSL:ään liittyvät Tuusula ja Siuntio. HSL vastaa lakisääteisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelusta.
HSLH	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän hallitus. HSL:n hallitus päättää MAL 2019 -suunnitelmasta sekä muun muassa taksoista ja tariffeista, toimialueensa joukkoliikenteen palvelutarjonnan määrästä ja laadusta sekä hankittavasta liikenteestä ja liikennöintisopimuksista. HSLH:n toimikausi on kunnallisvaalikausi eli neljä vuotta. HSLH:ssa 14 jäsentä: puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä 12 muuta jäsentä. Kaikilla jäsenillä on henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen paikka- jaako perustuu jäsenkuntien peruspääomaosuksiin: Helsingillä oli hallituksessa vuosina 2013–2016 seitsemän jäsentä ja 7 varajäsentä, Espoolla kolme jäsentä ja varajäsentä, Vantaalla kolme jäsentä ja kaksi varajäsentä, Kirkkonummella yksi jäsen, Keravalla ja Sipoolla molemmilla on yksi varajäsen ja Kauniaisilla asiantuntijaedustaja.
HSYK	Helsingin seudun neljäntoista kunnan johtavista luottamushenkilöistä koostuva yhteistoimintaelin. Uutta HSYKiä ei ole nimetty vielä lokakuussa 2017.
KUUMA	Pääkaupunkiseudun ympäröivien kunnat: Hyvinkää, Järvenpää, Kirkkonummi, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti. KUUMA-kuntien yhteenlaskettu väkiluku on noin 320 000 asukasta. KUUMA-lyhenne on muodostunut sanoista Keski-Uudenmaan kunnat, joihin alun perin lukeutuivat Järvenpää, Kerava, Nurmijärvi, Mäntsälä, Tuusula ja Pornainen. Kuntaryhmä Nelosten lakattua yhdistyivät sen kunnat Hyvinkää, Kirkkonummi, Sipoo ja Vihti KUUMA-kuntiin.
KUUMA-johtokunta	Pääkaupunkiseudun ympäröivien 10 kunnan muodostaman KUUMA-seudun johtava elin.
MAL	Maankäyttö, asuminen ja liikenne.
MAL 2019	Vuonna 2019 valmistuva Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma.
MAL-neuvottelukunta	Seudun kuntien maankäytön asiantuntijaedustajista koostuva, MAL 2019-suunnittelua ohjaava toimielin.

- Pelillistäminen** Pelillistämisellä tarkoitetaan tässä pelaamiselle tyypillisten ominaisuuksien, kuten viihteellisyyden, pisteytyksen ja elämyksellisyyden, soveltamista MAL 2019:n viestinnässä ja vuorovaikutuksessa. Pelillistämistä voidaan hyödyntää esimerkiksi suunnitelman sisällön esittelyssä ja sen kommentoinnin mahdollistamisessa. Tyypillisesti pelillistämistä voidaan hyödyntää vuorovaikutuksessa, tiedonkeruussa opetuksessa ja markkinoinnissa.
- SOVA** Suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointi, joka perustuu lakiin viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005). Lakia täydentää valtioneuvoston asetus (SOVA-asetus) viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (347/2005).
- Vuorovaikutus** Kahden tai useamman tahon välistä, tavalla tai toisella tuotettua vuoropuhelua.

1 MAL 2019 -suunnittelu ja vuorovaikutus

1.1 Lähtökohdat

MAL 2019 on maankäytön, asumisen ja liikenteen seudullinen suunnitelma, jossa kuvataan, miten seutua pitäisi kehittää vuosina 2019–2050. MAL 2019 -suunnitelman valmistelu on seudun 14 kunnan ja valtion yhteistyötä ja siten toimiva vuorovaikutus ja viestintä ovat onnistuneen suunnitelman ydinasioita.

Tässä vuorovaikutussuunnitelmassa kuvataan MAL 2019:n vuorovaikutuksen ja viestinnän

- keskeiset tavoitteet
- kohderyhmät
- tarpeet hankkeen eri vaiheissa
- käytettävät menetelmät ja toimenpiteet
- seuranta ja vastuut.

Vuorovaikutuksella tarkoitetaan tässä suunnitelmassa kahden tai useamman tahon tavalla tai toisella tuotettua vuoropuhelua. Lisäksi tässä suunnitelmassa käsitellään viestintää, joka painottuu ajantasaiseen tiedotukseen suunnittelun tilanteesta. Ajantasainen viestintä mahdollistaa osaltaan myös vuorovaikutuksen.

1.2 MAL 2019:n tavoitteena on mahdollistaa seudun kestävä kasvu

Vuonna 2017 Helsingin seudun 14 kunnan alueella (kuva 1) asui noin 1,46 miljoonaa ihmistä. Työpaikkoja seudulla oli noin 650 000. Vuonna 2050 seudulla ennustetaan olevan kaksi miljoonaa ihmistä ja yli miljoona työpaikkaa. Seudun toimivuuden, kilpailukyvyn sekä taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen kestävyysnäkökulmista on tärkeää, että maankäyttöä, asumista ja liikennettä (MAL) suunnitellaan yhdessä.

Kuva 1. Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2019 -suunnittelualueeseen kuuluvat 14 kuntaa.

Seudun yhteisellä suunnitellulla ja hallitulla kasvulla mahdollistetaan nykyisten ja uusien asukkaiden hyvinvointi, kohtuuhintainen asuminen sekä seudun elinvoimaisuus ja kilpailukyky. Myös 9.6.2016 allekirjoitetussa Helsingin seudun kuntien ja valtion välisessä MAL-sopimuksessa vuosille 2016-2019 on sovittu, että seudulla jatketaan maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteissuunnittelua edellisten suunnitelmien pohjalta.

MAL 2019 -suunnitelma valmistellaan vuorovaikutuksessa kuntien ja valtion maankäytön, asumisen ja liikenteen asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelmassa kuvataan seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisen kannalta keskeiset linjaukset ja toimenpiteet sekä laaditaan vuoteen 2030 asti ulottuva toteuttamishjelma. Toteuttamishjelmassa kytketään maankäytön potentiaali liikenneinvestointeihin ja muihin toimenpiteisiin sekä muodostetaan yhteinen näkemys seudun kannalta keskeisimpien hankkeiden priorisoinnista. Vuoteen 2050 asti ulottuvan aikajänteen osalta tarkastellaan erilaisia skenaarioita, joiden avulla lisätään suunnitelman joustavuutta ja mahdollistetaan sopeutuminen toimintaympäristön muutoksiin. Vuorovaikutuksella tuetaan myös suunnitelman vaikutusten arvioinnin (SOVA) tavoitteita, joiden mukaan vaikutusten arvioinnin on edistettävä kansalaisten, yhteisöjen ja viranomaisten mahdollisuuksia osallistua suunnitteluun.

MAL 2019 -suunnitelma valmistellaan vaiheittain. Keväällä 2017 laadittiin syventäviä selvityksiä, jotka tuottivat perusteita ja näkemyksiä suunnitelmalle. Samanaikaisesti kehitettiin vaikutusten arvioinnin menetelmiä ja työkaluja. Syksyllä 2017 päätetään suunnitelman tavoitetasoista, maankäytön ja asumisen projektioista, suunnitelman toteuttamisen rahoitustasosta sekä pitkän aikajänteen skenaarioista. Suunnitelma valmistellaan vaiheistettusti vaikutusten arvioinnin kanssa vuoden 2018 alkupuolella ja lähetetään lausunnoille ja kannanotoille vuoden 2018 loppupuolella. MAL 2019 -suunnitelma on tarkoitus hyväksyä vuoden 2019 alkupuolella Helsingin seudun yhteistyökokouksessa (HSYK), Helsingin seudun liikenteen (HSL) hallituksessa sekä KUUMA-johtokunnassa. Hyväksytty MAL 2019 -suunnitelma toimii pohjana mahdollisissa valtion kanssa käytävissä MAL-sopimusneuvotteluissa sekä muussa yhteistyössä. Suunnitelman valmistelun organisointia on kuvattu tarkemmin luvussa 4. MAL 2019 -suunnittelua on kuvattu tarkemmin puiteohjelmassa, joka hyväksyttiin 29.11.16 Helsingin seudun yhteistyökokouksessa HSYKissä ja 13.12.16 HSL:n hallituksessa. Tämä vuorovaikutussuunnitelma täydentää osaltaan MAL-puiteohjelmaa.

1.3 Vuorovaikutuksella vaikuttavuutta

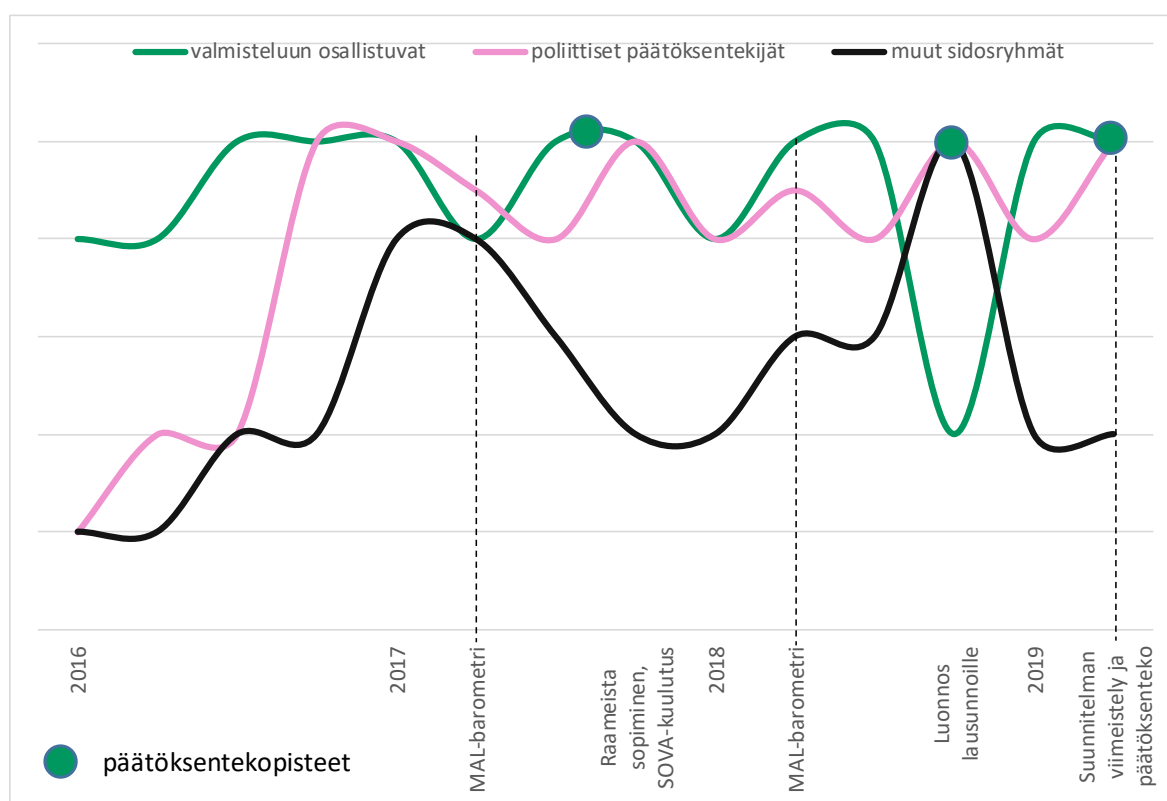
MAL 2019 -suunnitelma on sisällöltään onnistunut, kun sen valmistelu perustuu monipuoliseen vuoropuheluun eri sidosryhmien kanssa. Suunnitelma on vaikuttava, kun seudun asiantuntijat ja luottamushenkilöt kokevat suunnitelman omakseen ja sitoutuvat sen toteuttamiseen. Näiden mahdollistamisessa vuorovaikutus on keskeisessä osassa ja ydinviestien perustelu, selkeys ja visuaalisuus ovat tärkeitä. Suunnitelma tulee muuttaa toimenpiteiksi ja päätöksiksi, minkä edistämisessä esimerkiksi luottamushenkilöiden kanssa käytävä vuoropuhelu on olennaista.

Elinkeinoelämän ja asukkaiden ja tarpeet ovat suunnittelun lähtökohtia, niitä on selvitetty ja selvitetään esimerkiksi erilaisten tutkimusten avulla. Lisäksi elinkeinoelämän edustajien kanssa tehdään yhteistyötä erityisesti niissä suunnitelman syventävissä selvityksissä, jotka käsittelevät työpaikkoja, palveluita ja logistiikkaa. MAL-suunnittelu on pitkän tähtäimen ja laajan alueen seudullista suunnittelua, joka konkretisoituu yleiskaava- ja asemakaavoissa sekä esimerkiksi liikenteen infran hankesuunnittelussa. Käytännössä esimerkiksi asukkaiden vuorovaikutuksen määrä lisääntyykin sitä mukaa, mitä tarkemmalla ja lyhyemmän aikajänteen suunnittelutasolla liikutaan. Myös MAL 2019

-suunnitteluun osallistuminen mahdollistetaan kaikille siitä kiinnostuneille esimerkiksi pitämällä kiinnostuneet ajan tasalla suunnittelun etenemisestä sekä mahdollistamalla palautteen antaminen. Vuorovaikutuksen ja viestinnän havainnollistamiseksi kokeillaan myös uusia keinoja. Esimerkiksi pelillistämisen hyödyntäminen on yksi mahdollisuus konkretisoida suunnitelman sisältöä.

Vuorovaikutuksen intensiteetti vaihtelee suunnitteluvaiheen mukaan. Suunnitelman valmistelun aikajännettä ja vuorovaikutuksen suhdetta on havainnollistettu kuvassa 2. Kohderyhmäkohtaista viestintää ja vuorovaikutusta on käsitelty tarkemmin luvussa 3.

Kuvassa 2 valmisteluun osallistuvat sisältävät suunnitelman valmistelua ohjaavat MAL-neuvottelukunnan, HLJ-toimikunnan, MAL-projektiryhmän sekä muut suunnitelman valmisteluun suoraan osallistuvat asiantuntijat. Heidän osallistumisensa on tiivistä koko suunnittelun ajan lukuun ottamatta syksyä 2018, jolloin MAL 2019 -suunnitelmaluonnos on lausunnoilla ja kommentteilla. Poliittiset päätöksentekijät sisältävät kunnalliset luottamushenkilöt, jotka tekevät päätöksen suunnitelman puiteohjelmasta (2016-2017), suunnitelman raameista (syksyllä 2017), luonnoksesta (syksyllä 2018) sekä lopulta lausuntojen ja kommenttien pohjalta viimeistellystä suunnitelmasta alkuvuodesta 2019. Poliittisten päätöksentekijöiden näkemyksiä maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisestä selvitetään myös alkuvuodesta 2017 ja 2018 tehtävällä MAL-barometrillä. Muut sidosryhmät sisältävät laajan joukon erilaisia asiantuntijoita, kuten elinkeinoelämän edustajia, muita viranomaisia ja sidosryhmiä, joiden toimintaan MAL 2019 -suunnitelmalla voi olla vaikutusta sekä asukkaita ja heitä edustavia järjestöjä. Muiden sidosryhmien osalta tavoitteena on kerätä heidän näkemyksensä ja tarpeensa suunnittelun pohjaksi suunnitelman valmistelun alkupuolella. Tässä hyödynnetään esimerkiksi syventävien selvitysten yhteydessä pidettäviä työpajoja ja yhteistyötilaisuuksia sekä asukkaiden osalta myös MAL-barometriä.

Kuva 2. Hahmotelma vuorovaikutuksesta eri sidosryhmien kanssa suunnittelun eri vaiheissa.

2 Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet, keinot ja toimintaperiaatteet

2.1 MAL 2019 -suunnittelun vaiheet ja niihin liittyvät vuorovaikutuksen toimintaperiaatteet

MAL 2019 -suunnitelman vuorovaikutuksen ja viestinnän pääperiaatteena on edistää seudullista yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelussa. Suunnitelmaa valmistelee laaja joukko seudun asiantuntijoita, joiden tietämys ja näkemykset on saatava suunnitelman käyttöön. Suunnitelmasta tehdään poliittiset päätökset, joiden pohjalta seutua kehitetään. Tämän vuoksi suunnitelman vaikutusten avaaminen ja eri osapuolten sitouttaminen on keskeistä. Joka neljäs suomalainen asuu Helsingin seudulla ja tulevaisuudessa osuus kasvaa, joten myös asukkailla ja heitä edustavilla järjestöillä pitää olla mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Vuorovaikutuksen keskeisimpinä tavoitteina on

- edistää seudullista yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelussa
- hyödyntää eri osapuolten osaamista suunnitelman laadinnassa
- taata valmistelun ja päätöksenteon avoimuus koko suunnittelun ajan
- tarjota ajantasaista ja selkeää tietoa päätöksenteon ja työskentelyn tueksi
- sitouttaa suunnittelualueen viranomaiset ja poliittiset päätöksentekijät MAL 2019:n valmisteluun ja toteutukseen
- lisätä sidosryhmien ja kansalaisten tietoisuutta suunnitelmasta ja sen vaikutuksista sekä mahdollistaa vuorovaikutus.

Suunnitelman valmistelu vaikuttaa eri kohderyhmiin eri tavoin, minkä vuoksi vuorovaikutuksen tavoitteita on tarkennettu kohderyhmäkohtaisesti luvussa 3. Vuorovaikutuksen ja viestinnän pääkeinoja on kuvattu kappaleessa 2.2. Lisäksi luvussa 6 on esitetty esimerkkiluonnos vuorovaikutuksen ja viestinnän tarkennetusta suunnittelusta, joka päivitetään säännöllisesti suunnittelun edetessä noin puolivuositain.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän päätavoitteet MAL 2019 -suunnittelun painopisteisiin kytkettynä on lueteltu puolivuositain jaoteltuna alla.

Marras-joulukuu 2016 (enimmäkseen prosessin sisäistä vuorovaikutusta)

- MAL 2019 -puiteohjelma hyväksytty
- MAL-ilme muodostettu
- luonnos vuorovaikutussuunnitelmaksi

Vuorovaikutuksen ja viestinnän päätavoite: Suunnitteluun osallistuvilla on yhteinen näkemys MAL 2019 -suunnittelun lähtökohdista ja toteutuksesta.

Kevät 2017

- MAL-barometri seudun asukkaille ja päätöksentekijöille
- osaselvitykset ja niiden kokoukset ja työpajat
- suunnitelman tavoitteiden tarkentaminen ja muut lähtökohdat.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän päätavoite: Kerätä osapuolten näkemykset ja kiteyttää osaselvitysten ydinasiat suunnittelun pohjaksi sekä varmistaa tiedon jakaminen kaikille valmistelijoille. Varmistaa toimiva vuorovaikutus suunnitelman tavoitteiden ja lähtökohtien muodostamisessa syksyllä suunnitelmien raameista tehtävää välipäätöstä varten. Ydinasioiden viestittäminen päätöksentekijöille ja muille valmistelusta kiinnostuneille. Vuorovaikutus vaikutusten arviointiohjelman keskeisen sisällön muodostamisessa.

Syksy 2017

- vaikutusten arviointiohjelman julkaisu ja SOVA-kuulutus
- arviointiohjelman viimeistely
- päätös suunnitelman raameista (MAL-nvk ja HLJ-tmk).

Vuorovaikutuksen ja viestinnän päätavoite: Vuorovaikutus ja viestintä vaikutusten arviointiohjelmasta, vaikutusten arviointiprosessin kuvaaminen ja näkemysten kerääminen helposti omaksuttavalla tavalla. Suunnitelman raamien ja lähtökohtien käsittely vuorovaikutuksessa ja niiden ydinasioiden viestiminen selkeästi. Raamipäätös HSYKissä ja HSL:n hallituksessa (vuodenvaihteessa 2017-2018).

Kevät 2018

- suunnitelman kokoaminen ja vaikutusten arviointi
- MAL-barometri seudun asukkaille ja luottamushenkilöille.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän päätavoite: Vuorovaikutus keskeisen sisällön tuottamisessa, valmistelijoiden yhteisen näkemyksen varmistaminen sisällön painopisteistä ja riittävät perusteet tehdä päätöksiä sen suhteen. Suunnitelman sisällöstä ja vaikutusten arvioinnista sekä valmistelun tilanteesta viestiminen laajasti.

Syksy 2018

- suunnitelmaluonnos ja päätös lausunnoille ja kommentteille.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän päätavoite: Kuvata suunnitelman keskeinen sisältö havainnollisesti ja kiinnostavasti sekä houkutella ottamaan kantaa suunnitelman sisältöön.

Kevät 2019

- suunnitelma muokataan saatujen lausuntojen ja kannanottojen mukaan
- MAL 2019 -päätös HSYKissä, HSL:n hallituksessa ja KUUMA-johtokunnassa
- MAL-sopimuksen valmistelu.

Päätavoite: Kuvata saatujen lausuntojen ja kannanottojen keskeinen sisältö ja miten suunnitelmaa on korjattu saatujen kommenttien pohjalta. Välittää suunnitelman keskeisin sisältö MAL-sopimukseen.

Lisäksi yksittäisen projektin viestinnässä voi hyödyntää tämän suunnitelman liitteessä 1 olevaa tiivistelmää projektiviestinnästä.

2.2 Pääkeinot

Suunnitelman vuorovaikutuksen ja viestinnän pääkeinot jakautuvat seminaareihin, työpajoihin, muihin tilaisuuksiin ja kokouksiin, sähköisiin menetelmiin sekä kyselyihin ja tutkimuksiin.

Seminaarit, työpajat, kokoukset ja muut yhteistyötilaisuudet

Kohderyhmäkohtaisiin seminaareihin ja muihin sidosryhmille suunnattuihin vuorovaikutustilaisuuksiin panostetaan.

- MAL 2019 -seminaarit
 - viranomaisille: MAL -kick off 15.2.17 ja keväällä 2018
 - luottamushenkilöille: 9.11.2017 ja syksyllä 2018 sekä päätösseminaari keväällä 2019
- MAL-neuvottelukunnan ja HLJ-toimikunnan (yhteis- ja erillis-) kokoukset
- MAL-projektiryhmän kokoukset
- HLJ-yhteistyöryhmien kokoukset
- syventävien selvitysten ja eri ryhmien (M, A, L) kokoukset ja työpajat
- muut MAL-suunnitteluun liittyvät tilaisuudet, kuten mahdolliset yleisötilaisuudet.

Sähköiset kanavat

Sähköisillä kanavilla mahdollistetaan suunnittelun tietojen ajantasainen hyödyntäminen ja jakaminen laajasti.

- verkkosivut www.hsl.fi/MAL
 - verkkosivuilla kerrotaan ajantasaista tietoa suunnittelusta
 - hyödynnetään myös uutiskirjeen linkittämisessä
 - suunnitteluun osallistuvat tahot voivat linkittää omille sivuilleen säännöllisesti päivitettävän verkkosivun www.hsl.fi/MAL
- Sosiaalinen media: Twitter ja #MAL2019 (+ blogi, ks. seuraava kohta)
- MAL-uutiskirjeet 3-4 kertaa vuodessa ja blogi
 - käsitellään suunnittelun ajankohtaisia asioita ja nostetaan asioita esille ihmisläheisesti
 - blogin sisältö voi vaihdella kirjoituksista videoleikkeisiin, joissa asiantuntijat kertovat keskeisimpiä asioita suunnitelmista
 - blogia on mahdollisuus kommentoida
 - uutiskirjeen jakelussa hyödynnetään HLJ-jakelulistaa, jota päivitetään M ja A -puolen asiantuntijoilla
 - MAL-uutiskirjeet lähetetty maaliskuu-, kesä- ja syyskuussa 2017, seuraava joulukuussa 2017
 - ohjelmoidaan tarkemmin suunnittelun edetessä.
- MAL-ekstra osoitteessa www.hlj.fi
 - tarkoitettu MAL-valmistelijoiden käyttöön
 - valmistellaan joulutammikuussa 2016-2017.

Kyselyt ja tutkimukset

Kyselyt ja tutkimukset tuottavat keskeistä lähtötietoa seudun asukkaiden ja muiden toimijoiden tarpeista seudulliselle maankäytölle, asumiselle ja liikkumiselle. Käynnissä olevien vaikutuksiltaan merkittävien liikennejärjestelmätasoisien muutosten (Kehärata, Länsi-metro, taksa- ja lippujärjes-

telmän maksuperusteiden muuttuminen vyöhykkeisiin siirtymisen seurauksena) vuoksi seuraava laaja liikkumistutkimus tehdään seudulla vasta vuonna 2018, jolloin sen tulokset ovat käytettävissä 2019. Vuoden 2016 aikana tehdyn valtakunnallisen henkilöhaastattelututkimuksen yhteydessä seudun otosta on laajennettu ja sen tulokset ovat kuitenkin käytettävissä alkuvuodesta 2018.

- maankäytön, asumisen ja liikenteen seutubarometri (MAL-barometri) asukkaille ja luottamushenkilöille
 - Helsingin seudun 15-vuotta täyttäneille asukkaille ja luottamushenkilöille suunnattu mielipidekysely maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisen tavoitteista ja keinoista
 - toteutetaan tammi-helmikuussa 2017 ja uudelleen alkuvuodesta 2018
- valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus sekä sen laajennettu otos Helsingin seudulta 2016-2017
 - tietoja ihmisten liikkumistavoista ja -tarpeista.
- kuntien maankäyttötiedot
 - kerätty loppuvuodesta 2016
- (henkilöhaastattelututkimus (HeHa) 2018, tulokset 2019).

Muut

- mediatiedotteet
 - hallitusten päätöksistä
 - muista keskeisistä suunnittelulähtökohdista, esim. MAL-barometrin tulokset
- lehtiartikkelit
- pelillistäminen vuorovaikutuksen välineenä
 - pelaamiselle tyypillisiä ominaisuuksia, kuten viihteellisyyttä ja elämyksellisyyttä, voisi soveltaa vuorovaikutuksessa esimerkiksi suunnitelman sisällön esittelyssä ja sen kommentoinnin mahdollistamisessa syksyllä 2018.
- MAL-ilme (kuva 3)
 - suunnittelutoimisto Kokoro & Moi valmistellut vuorovaikutuksen koordinoitiryhmän ohjaamana marras-joulukuussa 2017
 - sisältää logon, värit, typografian, ikonikirjaston, jota on hyödynnetty ilmeen muodostamisessa sekä ilmeen sovelluksina powerpoint-pohja ja raportin kansi (valokuva + graafinen)
 - MAL-ilmettä voi hyödyntää myös esimerkiksi seminaareissa ja muissa tilaisuuksissa jaettavan MAL-tuotteen suunnittelussa.

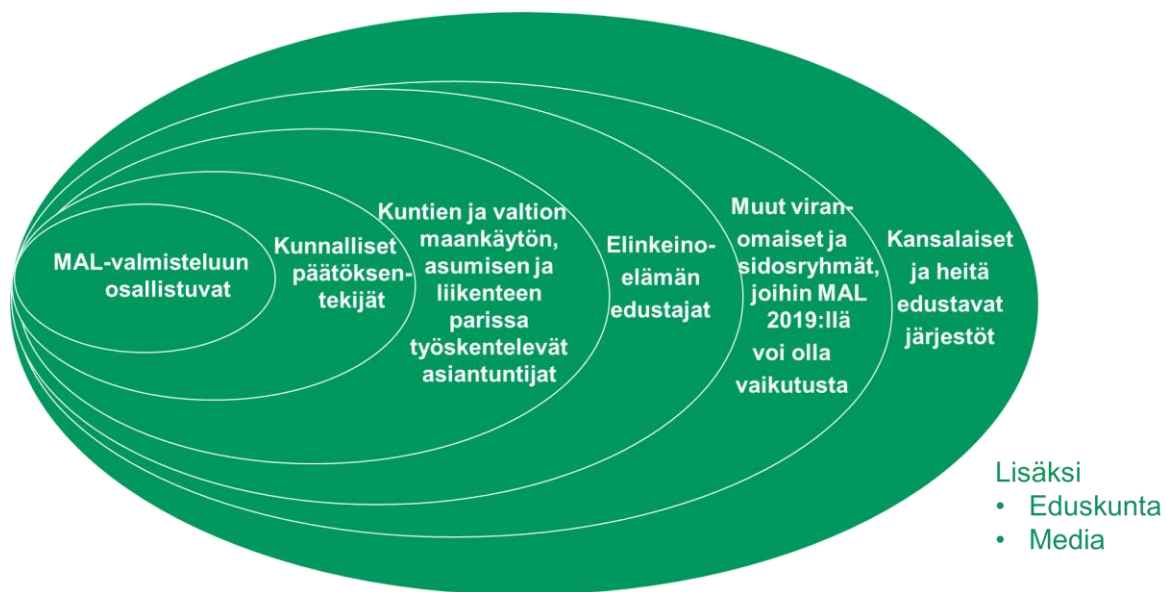

Kuva 3. Kokoro & Moin suunnittelema MAL-ilme. Vasemmalla MAL-logo, keskellä kaksi versiota raportin graafisesta kannesta ja oikealla valokuvallinen raportin kansi.

3 Kohderyhmäkohtaiset tavoitteet ja vuorovaikutuspolut

3.1 Kohderyhmät

MAL 2019 -suunnitelman vuorovaikutuksen pääkohderyhmiä ovat MAL 2019:n valmisteluun osallistuvat, päätöksentekijät, seudun maankäytön sekä asumisen ja liikenteen parissa työskentelevät virkamiehet. Lisäksi viestinnän ja vuorovaikutuksen muita kohderyhmiä ovat elinkeinoelämän edustajat, järjestöjen edustajat, ne viranomaiset ja sidosryhmät, joiden toimintasektoriin MAL 2019:llä voi olla vaikutuksia, sekä kansalaiset ja heitä edustavat järjestöt. Suunnitelman lopputuloksen ja sen pohjalta solmittavan MAL-sopimuksen laadinnan ja tulosten viestinnän näkökulmasta keskeisiä kohderyhmiä ovat myös eduskunta ja ministeriöt. Kohderyhmiä on havainnollistettu kuvassa 4.

Kuva 4. MAL 2019 -vuorovaikutuksen kohderyhmät.

Kohderyhmäkohtaiset tavoitteet on esitetty kappaleissa 3.2–3.9.

Vuorovaikutus suunnitellaan kohderyhmäkohtaisesti siten, että se mahdollistaa suunnitteluun osallistumisen ja suunnittelun ajantasaisen tilanteen seuraamisen. MAL 2019 -suunnittelun kohderyhmät karkealla tasolla jaoteltuna ovat:

- MAL 2019:n valmisteluun osallistuvat
 - MAL-neuvottelukunta
 - HLJ-toimikunta
 - MAL-projektiryhmä
 - muut valmistelijat
- kunnalliset päätöksentekijät
 - 14 kunnan poliitikot ja luottamushenkilöt
 - HSYK, HSL:n hallitus ja KUUMA-johtokunta

- Helsingin seudun kuntien ja kuntayhteenliittymien sekä valtion maankäytön, asuminen ja liikenteen parissa työskentelevät asiantuntijat sisältäen MAL-sopimussihteeristön
- elinkeinoelämän yritysten ja järjestöjen edustajat
- muut viranomaiset ja sidosryhmät, joiden toimintaan MAL 2019:llä voi olla vaikutusta
- kansalaiset ja heitä edustavat järjestöt
- eduskunta
- media.

3.2 MAL-valmisteluun osallistuvat

MAL 2019:n valmisteluun osallistuvat pitää sisällään MAL-neuvottelukunnan, HLJ-toimikunnan, MAL-projektiryhmän ja muiden työryhmien valmistelijat ja suunnitteluun osallistuvat asiantuntijat. Valmisteluun osallistuvat ovat tiiviisti mukana koko suunnittelun ajan. He tuottavat sisältöä suunnitelmaan ja heidän pitää olla selvillä suunnittelun tilanteesta sekä päästä tarvittaessa käsiksi kaikkien valmistelumateriaaliin.

Ydinviestejä kirkastetaan entistä enemmän myös HLJ-toimikunnalle ja MAL-neuvottelukunnalle. Kokousmateriaaleihin nostetaan keskeisimmät asiat: taustat ja linjaamista vaativat asiat esitetään selkeästi. Tavoitteena on, että osapuolilla on tarvittaessa ja niin halutessaan mahdollisuus perehtyä olennaisiin materiaaleihin myös laajasti ja yksityiskohtaisesti. Suunnitelman valmistelun aikaisen aineiston tiedonhallintaa kehitetään MAL-ekstran avulla.

Sen lisäksi, että eri MAL-osapuolet tuovat asiantuntemuksensa suunnitelman laadinnan käyttöön, he myös vievät tietoa eteenpäin omissa organisaatioissaan. Tätä tehtävää helpottamaan keskeisten osaselvitysten käynnistymisestä, tilannetiedotuksista ja tuloksista laaditaan tiivistä materiaalia, jota on helppo hyödyntää organisaatioiden sisäisessä tiedotuksessa. Materiaalia tarjotaan kootusti myös MAL-ekstrassa.

Keskeisiä vuorovaikutuksen kohderyhmäkohtaisia tavoitteita ovat

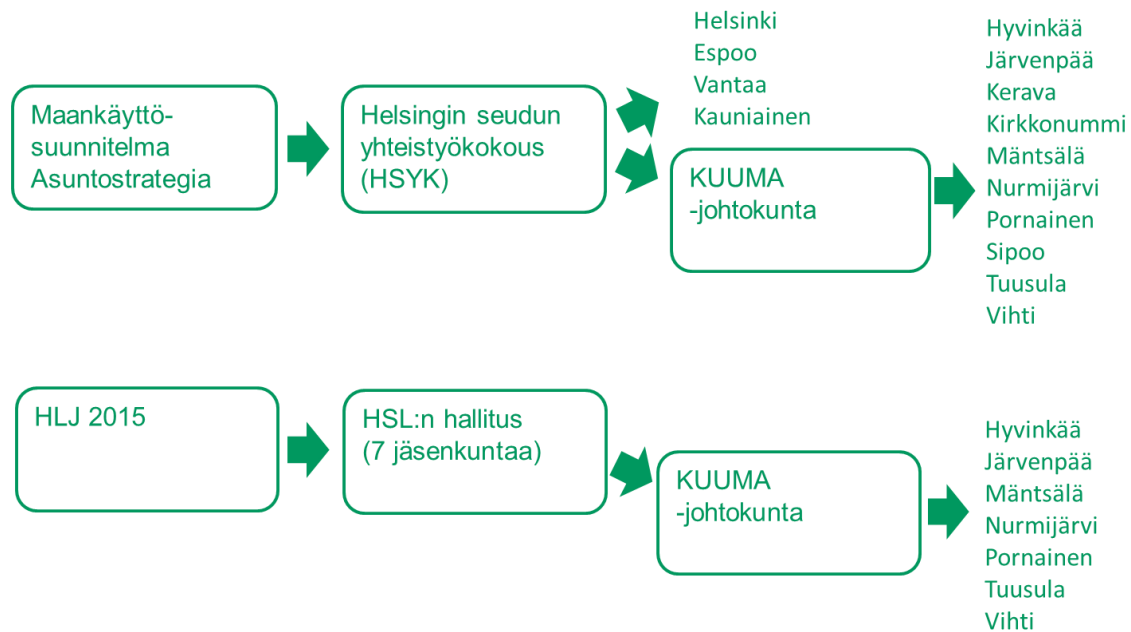
- valmistella suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet sekä arvioida niiden keskeisimpiä vaikutuksia sekä tarvittaessa tarkistaa niitä yhteisymmärryksessä
- käydä läpi osaselvitysten lähtökohtia ja käsitellä niiden keskeisimmät tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset
- koota eri näkemykset yhteen ja käsitellä niitä rakentavasti
- pitää valmistelijat ajan tasalla koko suunnittelun tilanteesta ja olemassa olevasta materiaalista sekä mahdollistaa valmistelijoiden kautta heidän edustamiensa tahojen pitäminen ajan tasalla.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keinot

- kokoukset ja työpajat (MAL-neuvottelukunta, HLJ-toimikunta, MAL-projektiryhmä, muut)
- MAL-ekstra
- MAL-uutiskirje ja verkkosivut osoitteessa www.hsl.fi/mal
- raportit, katsaukset ja tiivistelmät
- seminaarit ja muut tilaisuudet.

3.3 Kunnalliset päätöksentekijät

Helsingin seudun 14 kunnan päätöksentekijät päättävät (HSYK, HSL:n hallitus, KUUMA-johtokunta, valtuustot) MAL 2019 -suunnittelun lähtökohdista, sisällöstä, lausunnoille lähetettävän suunnitelmaluonnoksen sisällöstä sekä lopulta varsinaisesta suunnitelmasta (MAL 2019 -päättös) (kuva 5).

Kuva 5. MAL 2019 -suunnitelman päätöksenteko.

Luottamushenkilöt tekevät myös päätökset suunnitelmaa toteuttavista toimenpiteistä. Luottamushenkilöt saavat tilannekatsauksia MAL-suunnitteluun liittyvistä asioista koko suunnittelukierroksen ajan.

Luottamushenkilöiden osallistuminen painottuu erityisesti suunnittelun raamien määrittämisvaiheeseen sekä suunnitelman luonnos- ja valmistumisvaiheisiin. Pidettävät vuorovaikutustilaisuudet mahdollistavat myös 2017 kuntavaaleissa valittujen uusien luottamushenkilöiden syventymisen aihepiiriin.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet

- herättää kiinnostus MAL 2019 -suunnitelmaa ja -suunnittelua kohtaan
- kerätä näkemykset seudun kehittämisestä suunnitelman valmistelua varten
- tuoda suunnittelun tavoitteet, toimenpiteet ja vaikutukset sekä niiden kytkökset esille selkeästi, ytimekkäästi ja havainnollisesti
- tuoda esille MAL 2019 -valmistelijoiden asiantuntemusta ja osoittaa suunnittelun oleminen hyvissä käsissä
- korostaa seutuyhteistyön merkitystä.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keinot

- MAL-barometri
- tilannekatsaukset HSYKin, HSL:n hallituksen ja KUUMA-johtokunnan kokouksissa
- suunnitelman eri osavaiheiden hyväksyttäminen HSYKissä, HSLH:ssa, KUUMA-

- johtokunnassa
- luottamushenkilöille suunnatut seminaarit syksyllä 2017 ja 2018 sekä keväällä 2019
- MAL-tiivistelmät ja materiaalit
- pyyntö kunnille nimetä luottamushenkilöt MAL 2019 -suunnittelun yhteyshenkilöiksi
- selvitetään muita tarkoituksenmukaisia vuorovaikutuksen keinoja.

3.4 Seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen parissa työskentelevät asiantuntijat

Helsingin seudun kuntien ja kuntayhteenliittymien sekä valtion maankäytön, asumisen ja liikenteen parissa työskentelevät asiantuntijat osallistuvat suoraan suunnitelman valmisteluun tai toteuttavat suunnitelman periaatteita tarkemman tason suunnittelussa tai sekä että.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet

- valmistella suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet sekä arvioida niiden keskeisimmät vaikutukset sekä tarvittaessa tarkistaa tavoitteita ja toimenpiteitä yhteisymmärryksessä
- käsitellä eri suunnitteluvaihtoehtojen keskeisimmät vaikutukset
- käsitellä osaselvitysten keskeisimmät tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset
- koota eri näkemykset ja asiantuntemus yhteen ja keskustella niistä
- pitää osapuolet ajan tasalla koko suunnittelun tilanteesta.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keinot

- osaselvitysten työpajat ja muut kokoukset
- MAL-uutiskirje
- verkkosivut osoitteessa www.hsl.fi/mal
- raportit ja niiden tiivistelmät osaselvityksistä ja muista keskeisistä lähtökohdista
- asiantuntijoille ja muille sidosryhmien edustajille suunnatut seminaarit alkuvuodesta 2017 ja 2018
- arviointiohjelma lausunnoille syksyllä 2017
- lausuntokierros syksyllä 2018
- MAL-tiivistelmät ja -raportit
- MAL-ekstranet.

3.5 Elinkeinoelämän edustajat

Elinkeinoelämän edustajilla on oltava mahdollisuus osallistua suunnitteluun ja heidän asiantunte-
mustaan pitää hyödyntää siten, että elinkeinoelämän tarpeet tulevat huomioituksi. Elinkeinoelämän
edustajat ovat vahvasti mukana myös niissä syventävissä selvityksissä, jotka käsittelevät työpaik-
koja, palveluita ja logistiikkaa.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet

- varmistaa elinkeinoelämän tarpeiden huomiointi suunnittelussa
- hyödyntää elinkeinoelämän asiantuntijoiden osaaminen MAL-suunnittelussa

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keinot

- osaselvitysten työpajat ja muut teemakohtaiset kokoukset
- MAL-uutiskirje

- verkkosivut osoitteessa www.hsl.fi/mal
- arviointiohjelma lausunnoille syksyllä 2017
- lausuntokierros syksyllä 2018
- MAL-tiivistelmät ja -raportit
- erilaiset yhteistyöverkostot ja esitykset niissä.

3.6 Muut viranomaiset ja sidosryhmät

Muilla viranomaisilla ja sidosryhmien edustajilla, joihin MAL 2019 voi vaikuttaa, pitää olla mahdollisuus osallistua suunnitteluun ja löytää tietoa vaikuttamismahdollisuuksistaan sekä tietää, mistä löytää tarvittaessa lisätietoa.

Tavoitteet

- välittää tieto mahdollisuuksista osallistua suunnitteluun sekä kerätä asiantuntijoiden näkemykset ja tieto suunnittelun käyttöön
- tiedottaa suunnittelun tilanteesta ja keskeisistä periaatteista
- saada tietoa suunnitelman keskeisistä vaikutuksista.

Keinot

- työpajat ja seminaarit
- MAL-uutiskirje ja verkkosivut
- raportit ja niiden sekä muiden keskeisten materiaalien tiivistelmät
- erilaiset yhteistyöverkostot ja esitykset niissä.

3.7 Asukkaat

Asukkaiden ja heitä edustavien järjestöjen pitää olla tietoisia mahdollisuuksista osallistua suunnitelmaan ja saada lisätietoja. Asukkaiden näkemykset maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisestä kootaan ja ne huomioidaan valmistelussa.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet

- kerätä asukkaiden näkemykset ja tarpeet suunnittelun lähtökohdiksi
- kertoa osallistumismahdollisuuksista
- tiedottaa seudullisen maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteissuunnittelun tavoitteista ja lähtökohdista
- kuvata ja konkretisoida suunnitelmataso ymmärrettävästi: MAL on pitkän aikavälin suunnittelua
- antaa käsitys MAL 2019 -suunnitelman sisällöstä ja vaikutuksista.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keinot

- MAL-barometri ja siitä tiedottaminen, muut liikkumistutkimukset
- verkkosivut mm. osoitteessa www.hsl.fi/mal
- MAL-uutiskirje sisältäen blogin sekä siitä tiedottaminen esimerkiksi paikallislehdissä
- MAL-animaation hyödyntäminen viestinnässä
- esittelymateriaalia Laiturilla
- vaikutusten arvioinnin ja suunnitelmaluonnoksen lausuntokierrokset
- viestikärjet (luku 5) ja niiden hyödyntäminen tiedotuksessa

- keskeisimmät MAL-tiivistelmät
- lehtiartikkelit.

MAL 2019:stä voidaan tarvittaessa pitää myös yleisötilaisuuksia.

3.8 Eduskunta

MAL 2019 -suunnitelma annetaan tiedoksi eduskunnalle Helsingin seudun yhteisenä näkemyksenä seudun kehittämisen tavoitteista ja toimenpiteistä. Eduskuntaa ei siten varsinaisesti osallisteta itse suunnitelman valmisteluun, mutta sitäkin tärkeämpää on suunnitelman toimenpiteiden perustelujen ja vaikutusten osoittaminen.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet

- osoittaa perusteluineen Helsingin seudun yhteinen näkemys seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kokonaisuuden kehittämisestä

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keinot

- MAL 2019 -suunnitelma sekä sen sisällön tiivis ja kiinnostusta herättävä esittelymateriaali
- sisällön esittelyt (kuulemiset) ja muut yhteistyötapaamiset.

3.9 Media

Suunnitelman sisältöä ja vaikutuksia pyritään kuvaamaan helposti lähestyttävällä ja kiinnostavalla tavalla medialle, joka välittää tietoa eteenpäin asukkaille. Medialle valmistellaan tiiviitä ja havainnollisia, ihmisläheisesti kirjoitettuja ja suunnittelun sisältöä avaavia tiedotteita. Tarvittaessa voidaan pitää myös tiedotustilaisuuksia.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet

- herättää kiinnostus MAL-suunnittelua kohtaan ja tiedottaa sen sisällöstä.

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keinot

- lehdistötiedotteet
- mahdolliset tiedotustilaisuudet
- mahdolliset yhteistyötapaamiset median edustajien kanssa
- viestikärjet (luku 5) ja niiden hyödyntäminen.

4 Osapuolet ja vastuut

4.1 MAL 2019 -suunnitteluyhteistyön organisointi

MAL 2019 -suunnitelma toteutetaan yhteistyössä useiden osapuolten kanssa ja viestinnän ja vuorovaikutuksen selkeiden vastuiden määrittely ja koordinointi on tärkeää. Eri tahoilla on vetovastuu itse suunnitelman kokonaisuuden eri osien suunnittelusta ja työn toteuttamisessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä. Osapuolten väliseen kommunikaatioon kiinnitetään erityistä huomiota. Kokonaisuuden hallintaan ja käytännön työn koordinointiin on nimetty henkilöt, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä ja

kokoontuvat säännöllisesti koko prosessin ajan. Asumisen, maankäytön ja liikenteen osakokonaisuuksia koordinoimaan on valittu seuraavat henkilöt:

Maankäyttö

- Mari Siivola, Yleiskaavapäällikkö, Vantaa (Pj.)
- Heikki Salmikivi, Yleiskaavasunnittelija, Helsinki (Siht.)

Asuminen

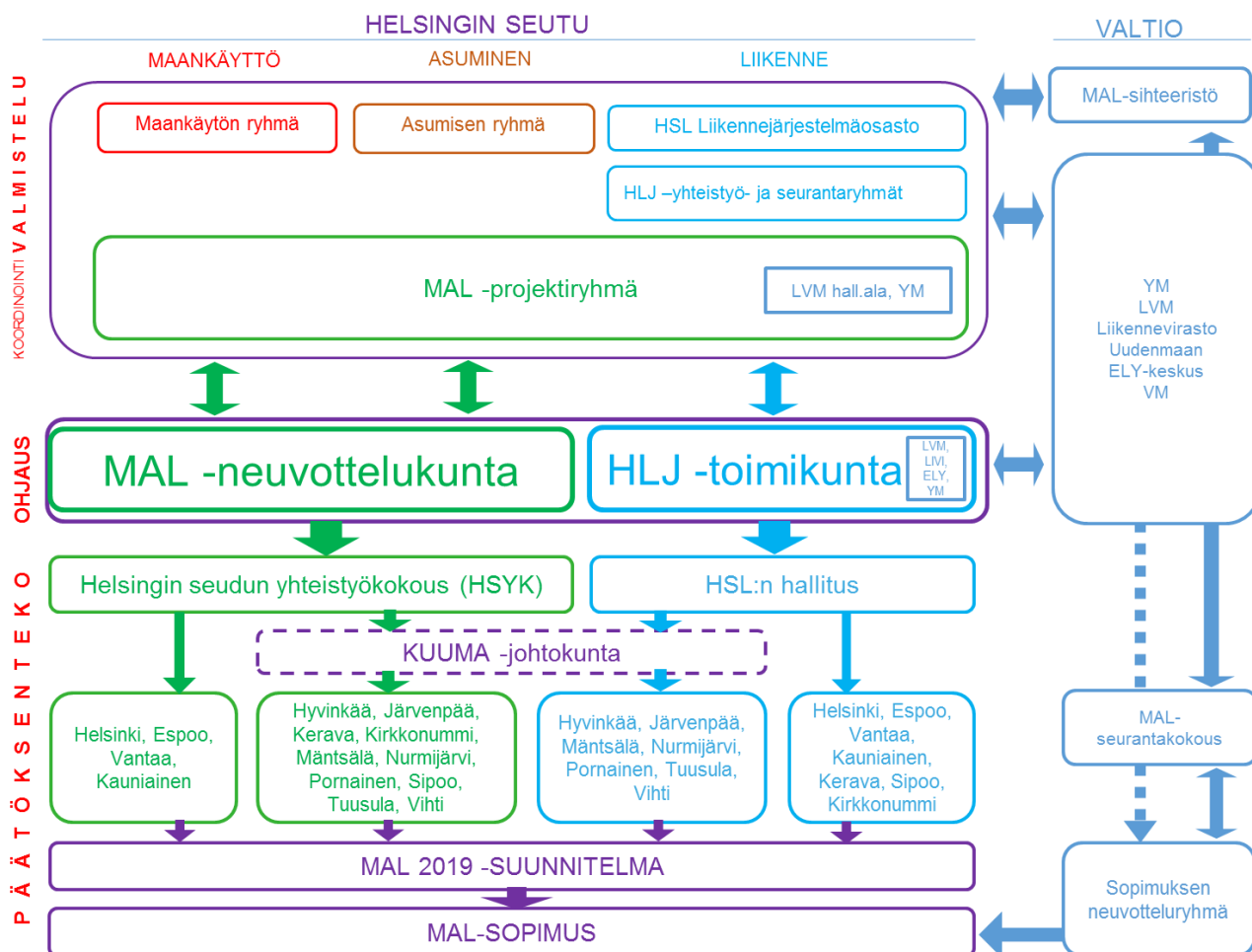
- Mari Randell, Asunto-ohjelmapäällikkö, Helsinki (Pj.)
- Riikka Karjalainen, Suunnittelija, Helsinki (Siht.)

Liikenne

- Sini Puntanen, Liikennejärjestelmä ja tutkimukset -osaston johtaja (Pj.), HSL
- Tapani Touru, Liikennejärjestelmäryhmän päällikkö (Siht.).

Työtä ohjaavat kuntien edustajista koostuva MAL-neuvottelukunta ja kuntien ja valtion liikenne- ja ympäristöviranomaisista koostuva HLJ-toimikunta. Suunnittelukokonaisuutta koordinoi kuntien ja valtion edustajista koostuva MAL-projektiryhmä. Suunnitelman valmistelu ja sen osapuolet on esitetty kuvassa 6.

Vuorovaikutuksen koordinoitiryhmä on epävirallinen, eri osapuolet yhteen kokoava pienryhmä, jossa suunnitellaan ja ohjelmoidaan käytännön MAL-vuorovaikutusta. Ryhmää vetää HSL:n Liikennejärjestelmäryhmä ja siihen osallistuvat Helsingin maankäytön ja asumisen edustajia, KUUMAN liikenteen edustaja, KUUMAN/Järvenpään asumisen ja tiedotuksen edustaja sekä HSL:n liikenteen ja tiedotuksen edustajia. Ryhmä kokoontuu tarvittaessa, kuitenkin noin 1-3 kuukauden välein. Vuorovaikutuksen keskeisiä toimenpiteitä käsitellään myös MAL-projektiryhmässä, MAL-neuvottelukunnassa ja HLJ-toimikunnassa. Yhteisten MAL-vuorovaikutus ja -viestintäasioiden lisäksi kukin osa-alue vastaa oman aihepiirinsä sisäisestä viestinnästä.

Kuva 6. Suunnitelman valmistelu-, ohjaus- ja päätöksentekoprosessi sekä -osapuolet.

4.2 Vastuut

Vuorovaikutusta ja viestintää koordinoi HSL:n Liikennejärjestelmäsuunnitteluryhmästä Mette Granberg. Liikennejärjestelmäsuunnitteluryhmä kutsuu kokoon vuorovaikutuksen koordinoitiryhmän, joka avustaa vuorovaikutuksen ja viestinnän toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Asumisen vuorovaikutuksen yhteys- ja vastuuhenkilönä toimii Riikka Karjalainen ja maankäytön yhteys- ja vastuuhenkilönä Juha Niemelä. KUUMAN (liikenne) yhteyshenkilönä ryhmässä on Henrik Helenius.

Kukin osa-alue (maankäyttö, asuminen, liikenne) vastaa omien sisäisten ryhmiensä vuorovaikutuksesta ja kokoonkutsumisesta. Keskeisimmistä vuorovaikutus- ja viestintäasioista sovitaan yhdessä MAL-projektiryhmän sekä tarvittaessa MAL-neuvottelukunnan ja HLJ-toimikunnan kanssa. HSYKin ja HSL:n hallituksen päätöksistä sekä tarvittaessa muista keskeisistä suunnitteluvaiheista voidaan valmistella tiedotteita. HSLH:n tiedotteet valmistellaan yhteistyössä Liikennejärjestelmä ja tutkimukset -osaston yhteyshenkilön ja tiedottajan kanssa ja HSYKin tiedotteista vastaa Helsingin Kaupunginkanslia.

5 Vuorovaikutuksen ja viestinnän tueksi

5.1 Tavoitteet

Vuonna 2015 valmistuneiden Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman, asuntostrategian ja liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteiset MAL-tavoitteet ovat

- Parannamme seudun yhteiskuntataloudellista tehokkuutta.
- Turvaamme seudun elinkeinoelämän kilpailukyvyn ja toimintaedellytykset.
- Monipuolinen ja toimiva seutu houkuttelee lisää investointeja.
- Toteutamme seudun kestävillä kulkutavoilla hyvin saavutettavaksi. Liikkumisen tarve vähenee ja liikennejärjestelmän ekotehokkuus kasvaa.
- Huolehdimme uusien ja olemassa olevien asuinalueiden sosiaalisesta kestävydestä.
- Vastaamme erilaisten väestöryhmien asumistarpeisiin tarjoamalla edellytykset kohtuuhintaiselle ja monimuotoiselle asuntotuotannolle.
- Huolehdimme asuinalueiden viihtyisyydestä ja luonnonläheisyydestä seudun vetovoimatekijänä.
- Varmistamme asuntotuotannon edellyttämät kaavalliset, liikenteelliset ja yhdyskuntatekniset valmiudet.

Nämä toimivat lähtökohtina myös MAL 2019 -suunnitelman valmistelussa ja niitä on tarkennettu ja hiottu edelleen. Uudet alustavat strategiset tavoitteet ja niiden visualisoinnit on esitetty kuvassa 7.

Kuva 7. Suunnittelun alustavat strategiset tavoitteet (luonnos 17.10.2017).

Esille on noussut myös tarve viestikärjille sekä mahdolliselle MAL-iskulauseelle, ns. sloganille. Viestikärkien ja iskulauseen tarkoituksena on konkretisoida suunnittelun tavoitteita ihmisläheisellä ja helposti muistettavalla tavalla ja niitä voidaan hyödyntää eri sidosryhmien vuorovaikutuksen ja viestinnän suunnittelussa. Ennen kaikkea viestikärjet ovat apuväline valmistelijoille, eikä niitä välttämättä ole tarvetta käyttää sellaisenaan. MAL 2019 -suunnittelun viestikärkenä voisi olla esimerkiksi: Elämä lähellä. Maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma haluaa tehdä arjesta helppoa, terveellistä, sujuvaa ja turvallista. Mahdollisen viestikärjen alkuosa Elämä lähellä voi toimia myös MAL-iskulauseena. Viestien selkeyteen ja viestikärkien hiomiseen kiinnitetään huomiota koko prosessin ajan.

5.2 Toimenpiteiden ajoitus, seuranta ja vastuut

Taulukossa 1 on esitetty esimerkkimalli suunnittelun aikaiselle vuorovaikutuksen ja viestinnän toimenpiteiden seurannalle. Taulukkoa tulee tarkistaa ja päivittää vähintään puolivuositain

Taulukko 1. MAL 2019 -suunnittelun vuorovaikutuksen ja viestinnän toimenpiteiden ajoitus.

Ajankohta ja suunnittelun tilanne	Aihe, esim.	Kenelle (kohderyhmä)	Missä, koska, kuka
Kevät 2017: Lähtötietojen koostaminen ja osaselvitysten valmistelu	MAL 2019 -puiteohjelma, suunnittelun tilanne	- elinkeinoelämän yritysten ja järjestöjen edustajat - muut viranomaiset ja sidosryhmät, joiden toimintaan MAL liittyy - kansalaiset ja heitä edustavat järjestöt	MAL-uutiskirje 1/17: maaliskuun 2017 Vastuu: HSL/Mette + Hanna
	MAL-suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet, suunnittelusta tiedottaminen	- kansalaiset - sidosryhmät ("kaikki")	MAL-verkkosivut osoitteessa www.hsl.fi/mal päivitetään suunnittelun edetessä Vastuu: HSL/Mette+LIR
	MAL-ekstran valmistelu	- MAL-valmistelijat	osoite www.hlj.fi/MAL , valmis tammi-helmikuussa Vastuu: HSL/Mette
	MAL-barometri	- luottamushenkilöt - seudun asukkaat	toteutus tammi-helmikuussa 2017, tiedotus tuloksista eri yhteistyöryhmissä ja mediassa maaliskuun huhtikuussa Vastuu: HSL/Mette + TER
	MAL-suunnittelun lähtökohtien esittely näkemysten ja ideointien kerääminen valmistelun tueksi	- MAL-suunnitteluun osallistuvat - elinkeinoelämän yritysten ja järjestöjen edustajat - muut viranomaiset ja sidosryhmät, joita MAL kiinnostaa työn puolesta (- kansalaisia edustavat järjestöt)	Kick off -seminaari 15.2.16 Vastuu: HSL/LTO
	MAL-suunnittelun ajankohtaiset		MAL-uutiskirje 2/17 kesäkuussa, aiheina MAL-valmistelun lähtökohtaselvi-

			tysten tuloksia, MAL-barometrin tulokset Vastuu: HSL/Mette + Hanna
	Lähtökohtaselvitykset, raamien valmistelu	- MAL-valmistelijat	HLJ-tmk:n kokoukset maalissa ja huhtikuussa, HLJ-tmk:n ja MAL-nk:n yhteiskokous toukokuussa Vastuu: M+A+L-yhteyshenkilöt/LTO
Syksy 2017 Vaikutusten arviointiohjelman julkistus ja suunnitelman lähtökohdat (raamit) lyödään lukkoon	MAL 2019 -suunnittelutilanne	- luottamushenkilöt - valmisteluun osallistuvat	luottamushenkilöseminaari 9.11. Vastuu: M+A+L-yhteyshenkilöt
	Päätökset suunnitelman raameista	- luottamushenkilöt (-valmisteluun osallistuvat)	- HSYK, HSLH, Kuuman hallitukset vuodenvaihteessa 2017-2018
	SOVA-kuulutus	kaikki, erityisesti - kansalaiset ja heitä edustavat järjestöt - elinkeinoelämän yritysten ja järjestöjen edustajat - muut viranomaiset ja sidosryhmät, joita MAL kiinnostaa työn puolesta	- verkkosivut + nettikysely - materiaalia Laiturilla - lehdistötiedote lokamarraskuussa - MAL-uutiskirje 3/17 Vastuu: HSL/Tuire, Taru

Vuorovaikutuksen ja viestinnän yksittäisten toimenpiteiden seuranta auttaa hahmottamaan kokonaisuutta ja vastuita. Esimerkki toimenpiteiden seurantataulukosta on esitetty liitteessä 2. Myös seurantataulukkoa tulee päivittää säännöllisesti, noin puolen vuoden välein.

Liite 1: Tiivistelmä projektiviestinnästä (laatinut Annamari Ruonakoski).

Projektiviestintä

Tavoitteet

1. Projektin suunnitteluvaiheessa

- a. kaikki työn sisältöön vaikuttavat tekijät esille vuorovaikutteisesti HSL:n sisällä sekä sidosryhmien kesken
- b. selvitetään yhteistyömahdollisuudet ja mahdollisuudet koordinoita töitä muiden tahojen toteuttamien projektien kanssa
- c. pohditaan, mikä työn suhde julkisuuteen on. Tehdäänkö perusselvitystä, jolle ei haeta suurta huomiota, tehdäänkö kyselyä, jolle julkisuudesta voi olla hyötyä, vai haetaanko julkisuudesta kannanottoja työn kannalta merkittävistä asioista. Tällöin voidaan jo projektisuunnitelmaa laadittaessa pohtia aiheita, joista myöhemmin kannattaisi tiedottaa ja jotka kiinnostaisivat laajempaa yleisöä (silloin kun toivotaan projektille julkisuutta) sekä suhteuttaa viestinnän määrä tavoitteisiin. Nykypäivän tietotulvassa viestinnällä tulee olla selkeä fokus, jos halutaan laajemman joukon huomiota.

2. Työtä aloitettaessa

- a. varmistetaan oman organisaation ja sidosryhmien tietoisuus käynnistyneestä työstä
- b. ulkoista viestintää tarvitaan, jos kyse on esimerkiksi suurista ihmisjoukkoista koskevasta kyselytutkimuksesta, jolloin tiedotus voi helpottaa tutkimuksen tekemistä ja parantaa sen hyväksyttävyyttä

3. Alustavista tuloksista

- a. voi tiedottaa, jos lopullisten tulosten valmistuminen kestää kauan, alustavat tulokset ovat merkittäviä jonkin suunnittelukysymyksen ratkaisemisen kannalta tai kun työssä on useita eri aikaan valmistuvia osaprojekteja. Kovin monien lehdistötiedotteiden julkaiseminen voi kuitenkin syödä uutuusarvoa lopullisilta tuloksilta.

4. Lopulliset tulokset

- a. toteutetaan työn luonteen mukaisesti ja monia medioita hyödyntäen
- b. sisällöllisesti kannattaa valmiiksi etsiä kohderyhmää (/mediaa) kiinnostavat nostot.

Vaiheet

1. Määrittele viestinnän kohderyhmät ja tärkeimmät aiheet työn alussa
 - sisäistä viestintää tarvitaan ainakin työtä suunniteltaessa, aloitettaessa ja tuloksista tiedottamisessa
 - ulkoista viestintää tarvitaan ainakin työtä aloitettaessa ja tuloksista tiedottamisessa. Muut tiedotustapahtumat riippuvat työn luonteesta ja laajuudesta
 - pohdi, mikä on työn suhde julkisuuteen.
2. Aikatauluta viestintä, jotta voit ennakoida tiedottamistarpeen ja tuottaa tiedotusmateriaalin työn etenemisen kannalta oikeaan aikaan.
3. Merkitse tiedotustapahtumat sisältäen kokoukset projektisuunnitelmaan tai -aikatauluun jo alkuvaiheessa.
4. Nimeä tiedottamisen vastuuhenkilö, esim. projektipäällikkö
 - vastuuhenkilön kannattaa tuntea projektikokonaisuus ja sen tavoitteet hyvin, jotta hän pystyy arvioimaan tiedotustarpeen ja viestinnällisesti kiinnostavimmat teemat kattavasti.

Taulukko 1. Projektiviestintä työn eri vaiheissa

PROJEKTIVIESTINTÄ	mediat	kenelle	viestin sisältö
1.Suunnitteluvaihe			
•ennakkotieto talon sisällä, yhteistyö	Rinkeli/työtilat sähköposti kokoukset	LIR ja muut osastot	Kartoitetaan yhteistyömahdollisuudet ja sisällölliset tarpeet koko organisaation näkökulmasta ja synkronoidaan aikataulu muuhun toimintaan sopivaksi (esim. HLJ).
•ennakkotieto sidosryhmille ja yhteistyöryhmälle	kokoukset sähköposti sidosryhmätiedote seminaari?	HLJ-yhteistyöryhmät, muut sidosryhmät, osalliset, kiinnostuneet tahot	Kartoitetaan yhteistyömahdollisuudet ja synergiamahdollisuudet. Koordinoidaan työ siten, että vältetään päällekkäisyyksiltä muiden toimijoiden kanssa.
2.Työn aloitus/välitulokset			
•työn esittely omalle ryhmälle ja osastolle	kokoukset	oma ryhmä ja osasto	Perustiedot, että tiedetään mitä on tulossa ja mistä puhutaan
•työn esittely talon sisällä	Rinkeli/työtilat	HSL	Tieto työn alkamisesta ja mistä saa tarvittaessa lisätietoa
•sidosryhmät ja yhteistyöryhmät	kokoukset/ sähköposti/ sidosryhmätiedote, facebook	HLJ-yhteistyöryhmät, muut sidosryhmät, osalliset, kiinnostuneet tahot	Tieto työn alkamisesta ja mistä saa tarvittaessa lisätietoa
•työn esittely julkisuudessa (tarvittaessa)	nettisivut, facebook, metron näyttötaulu, tiedote ym.	suuri yleisö, haastateltavat, mediat/ulkoinen viestintä	Tieto esim. kyselyn käynnistymisestä.
3.Alustavat tulokset			
•työn esittely omalle ryhmälle ja osastolle	kokoukset	oma ryhmä ja osasto	Perustiedot tuloksista ja lopullisten tulosten valmistumisaikataulu
•työn esittely talon sisällä	Rinkeli/työtilat	HSL	Perustiedot tuloksista ja mistä saa tarvittaessa lisätietoa
•työn esittely julkisuudessa (tarvittaessa)	nettisivut, metron näyttötaulu, tiedote ym.	suuri yleisö, mediat/ulkoinen viestintä	Perustiedot tuloksista ja lopullisten tulosten valmistumisaikataulu
4.Lopulliset tulokset			
•työn esittely omalle ryhmälle ja osastolle	kokoukset	oma ryhmä ja osasto, LIITERI	Tulokset ja analyysiä, merkitys ja jatko, hyödyntämis-

			mahdollisuudet
•työn esittely talon sisällä	Rinkeli/työtilat	HSL	Perustiedot tuloksista ja mistä saa tarvittaessa lisätietoa
•sidosryhmille ja yhteistyöryhmälle	kokoukset sähköposti sidosryhmätiedote seminaari?	HLJ- yhteistyöryhmät muut sidosryhmät, osalliset, kiinnostuneet tahot	Tulokset ja analyysiä, merkitys ja jatko, hyödyntämismahdollisuudet
•työn esittely julkisuudessa	nettisivut, facebook, metron näyttötaulu, tiedote ja tiedotustilaisuus ym.	suuri yleisö, media/ulkoinen viestintä	Tulokset ja analyysiä, merkitys ja jatko

Liite 2: Esimerkki vuorovaikutuksen ja viestinnän toimenpiteiden seurantataulukosta.

Tavoite	Toimenpiteet	Toteutusvastuu	Ajoitus	Seuranta ja arviointi	Tehty
MAL-suunnittelun käynnistymisen tiedotus ja suunnittelu-prosessin avaaminen	MAL-uutiskirje 1/17 + Twitter	HSL	alkuvuosi 2017		9.3.
MAL 2019 -puiteohjelman sisällyksen avaaminen ja keskusteluttaminen asiantuntijoiden kanssa	MAL 2019 -kick off	HSL	15.2.2017		
Tiedonjako MAL-osallisten kesken	MAL-ekstranet	HSL			
Selvittää asukkaiden ja luottamushenkilöiden näkemyksiä MAL-suunnittelun pohjaksi sekä verrata niiden yhdenmukaisuutta	MAL-barometri	HSL	01-03/2017		
Osaselvitysten tilantiedotus, MAL-barometrin tulokset	MAL-uutiskirje 2/17	HSL	toukokuu 2017		
Ajantasaisen suunnittelutilanteen tiedotus	(HLJ-> MAL-) verkkosivujen uudistaminen Helsingin seutu -verkkosivujen päivittäminen	HSL, MAL-vuorovaikutuksen koordinoitiryhmä	joulukuu 2016		
Uusien luottamushenkilöiden esittely ja perehdyttäminen MAL 2019 -suunnitelmaan	MAL 2019 -esittelymateriaali Luottamushenkilöseminaari	Kuntien yhteyshenkilöt HSL/MAL-vuorovaikutuksen koordinaatiokokous	kevätsyys 2017		

